

5. Душний А. Методика активізації творчої діяльності майбутніх учителів музики у процесі музично-інструментальної підготовки : навчально-методичний [посібник для студентів вищих навчальних закладів] / А. Душний. – Дрогобич : Посвіт, 2008. – 120 с.
6. Косенко П. Методика особистісно орієнтованого навчання гри на музичному інструменті майбутнього вчителя музики : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання / П. Косенко. – К., 2009. – 20 с.
7. Костюк О. Сприймання музики і художня культура слухача / О. Костюк. – К. : Наукова думка, 1965. – 117 с.
8. Падалка Г. Музична педагогіка : курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти / Г. Падалка. – Херсон : ХДП, 1995. – 104 с.
9. Падалка М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.
10. Ранк О. Эстетика и психология художественного творчества / О. Ранк // Психология художественного творчества. – Минск : Харвест, 2003. – С. 5–21.
11. Степанов Н. Музыкальное исполнительство. Оптимизация исполнительских действий в музыкальном творчестве : монография / Н. Степанов. – М. : МПГУ, 2066. – 233 с.

*Руслан КУНДИС,
м. Дрогобич – Львів*

ЛЬВІВСЬКА БАЯННА ШКОЛА В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ШКОЛИ ГРИ НА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТАХ

У публікації обґрунтовано різновекторну діяльність Львівської баянної школи: педагогічну, виконавську, організаційну, науково-методичного та навчально-репертуарного забезпечення, компонування оригінальної музики, тощо. Доведено феномен школи як окремої регіональної інституції баянно-акордеонного мистецтва на різних етапах функціонування та пропаганди.

Ключові слова: *Львівська баянна школа, виконавство, педагогіка, творчість, науковий потенціал, організаційна робота.*

Kundys R. *Lviv bayan school in the context of national academic school play traditional instruments. The publication reasonably vectorial activity Lviv tse bayan school: teaching, performing, organizational, scientific methods and teaching repertory software layout of original music, and more. Proved phenomenon schools as separate regional institutions bayan-accordion art at various stages of operation and propaganda.*

Key words: *Lviv bayan school, performance, education, creativity, research capabilities, organizational work.*

Постановка проблеми. За період формування, існування і еволюції українська професійна академічна баянна школа здійснила потужний старт від Київської, створивши надійний фундамент для створення окремих самостійних регіональних виконавських шкіл, тим самим постійно підтверджуючи її здобутки і напрацювання на престижних міжнародних та Всеукраїнських конкурсах й фестивалях, наукових симпозіумах та конференціях. Високий мистецький рівень виконавства і творчості, успіхи педагогічних та методичних напрацювань, впевнене входження у євроінтеграційні процеси обумовили позицію баянно-акордеонного мистецтва України як істотної складової національної музичної культури. Водночас вона надає широке поле наукового пошуку у історичному, культурологічному, соціологічному, музикознавчому, педагогічному, виконавському, органологічному на інших аспектах. Одним із важливих питань сьогодення є кадрове забезпечення школи, підготовка високопрофесійних педагогів у фаховій та музикознавчій сфері, із всесторонньо розвинутим світоглядом, високими ідеями та цілеспрямованістю.

Вагомий внесок у становлення української академічної школи народно-інструментального мистецтва здійснила Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва, започаткована корифеями М. Оберюхтіним та А. Онуфрієнком. Дана школа виховала низку високопрофесійних музикантів: лауреатів міжнародних, республіканських та Всеукраїнських конкурсів, науковців; композиторів, громадських діячів та керівників музично-навчальними закладами, керівників оркестрів та диригентів, сформувала гнучку педагогічну концепцію та розбудову багаторівневої мережі фахового викладання баяна у музичних навчальних закладах.

Таким чином, на Львівщині, одній із небагатьох областей України, що має велику кількість музично-мистецьких та музично-педагогічних навчальних закладів продовжують викладацьку діяльність її кращі фахівці. Вони, у свою чергу, виховують нові покоління, тим самим продовжуючи традиції Львівської баянної школи, формуючи гнучку педагогічну концепцію розбудови багатоступеневої системи фахового викладання. Низка випускників працює на творчій ниві, викладає у початкових мистецьких навчальних закладах, постає у ролі засновників та керівників творчих колективів, виконавців-концертантів. Окрім цього, ряд випускників веде активну трудову діяльність у різних куточках України, Росії, Хорватії, Словаччини.

Наслідком високопрофесійності результатів «молодої генерації» на виконавських конкурсах стало впровадження спеціальності «баян-акордеон» у 2002 році було до асистантури-стажування Львівської музичної академії. Її вихованцями стали В. Янчак, Р. Капранов, Я. Олексів, які пропагують Львівську школу в Україні, Польщі, Італії, США [6].

Особливого визнання Львівська баянна школа отримала на зламі ХХ–ХХІ століть після започаткування А. Душним, С. Карасем, Б. Пицом проекту «Львівська школа баяно-акордеонного мистецтва» (2005), який став потужним каталізатором баянного руху Львівщини та всієї України і надалі виходить на міжнародні обшири [17].

Істотні й масштабні напрацювання представників баянного мистецтва й педагогіки регіону, їх кількісний обсяг та наукова вартість, художня і дидактична цінність зразків творчості, а також значний масив емпіричних напрацювань та досліджень окремих аспектів і явищ зумовлюють потребу їх наукового осмислення, докладного аналізу, художньої оцінки, і на цій підставі ідентифікації як самостійної регіональної – Львівської школи баянного виконавства і педагогіки, та співставлення її значимості в контексті українського баянного мистецтва.

Аналіз останніх досліджень. Теоретичною базою дослідження є роботи українських музикознавців, пов'язані з питаннями вітчизняного баянного мистецтва, які охоплюють значне коло методичних, історичних, виконавських проблем:

– узагальнюючі праці з історії української школи народно-інструментального мистецтва (М. Давидова [3], Є. Іванова, А. Сташевського [19], А. Семешка);

– праці історичного спрямування та довідниково-енциклопедичні видання (М. Імханицького, довідники А. Басурманова [1], А. Семешка [18], А. Душного та Б. Пица [5; 17], словник І. Лисенка);

– матеріали конференцій («Львівська баянна школа та її видатні представники» [10; 11]; «Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини»; «Творчість композиторів України для народних інструментів» [20]; «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть» [12; 13; 14; 15; 22]);

– дослідження окремих мистецьких явищ та розкриття персоналій-представників Львівської баянної школи (А. Батршина, В. Баліка, В. Власова, В. Голубничого, А. Душного, С. Карася, Д. Кужелева, Е. Мантулєва, М. Оберюхтіна, А. Онуфрієнка, Я. Олексіва, Б. Пица, М. Римаренка, І. Фрайта, Ю. Чумака, В. Шафети, О. Якубова, В. Янчака та ін.).

Джерельна база дослідження: наукові та методичні праці, композиторські напрацювання для баяна, матеріали конференцій, газетні та журнальні статті, буклети та афіші конкурсів й фестивалів, відгуки провідних науковців означеного напрямку, відео- та аудіозаписи.

Метою даної статті є висвітлення підсумку авторського дисертаційного дослідження феномену Львівської баянної школи у педагогічно-

му, виконавському, творчому, методичному, науковому, організаційному компоненті.

Виклад основного матеріалу. Діяльність численних визначних представників Львівської баянної школи переконливо засвідчує неповторність, оригінальність і прогресивність реалізації особистості в контексті традицій, їх вагомість і перспективність у царинах роботи над реалізацією потенціалу виконавської майстерності, яка отримала міжнародне визнання, внесок у розробку новітніх наукових та методичних напрацювань, репертуарність навчального та концертного перекладного та оригінального баянного доробку, спадкоємність традицій авторської школи у діяльності її вихідців як на батьківщині, так і за кордоном.

Близькими за масштабом, різновекторною спрямованістю і значимістю напрацювань є Е. Мантулев та В. Власов (випускники класу М. Оберюхтіна) та С. Максимов (клас А. Онуфрієнка), А. Душний, Ю. Чумак та Я. Олексів (клас С. Карася). Їх вагомі здобутки у виконавстві, організації та керівництві виконавськими колективами, репертуарність композицій, успіхи випускників на конкурсах різних рівнів, наукові та методичні напрацювання органічно продовжують засади наставників, трансформувались у процесі все більш повної самореалізації творчої особистості до масштабів автономного педагогічного напрямку у вихованні спеціалістів-виконавців, трактуванні й інтерпретації баянної творчості, її збагаченні та осмисленні.

Специфіка регіональної школи як проміжної між авторською та національною вирізняється її функцією як показника активності розвитку локальних мистецьких процесів, формування і збагачення національної традиції. У ній присутні як виконавський, так і педагогічний аспекти реалізації.

Педагогічний аспект представляє засвоєння глибоко самобутніх освітньо-фахових, педагогічних, виконавських традицій провідних фахово-освітніх осередків регіону (ЛНМА ім. М. В. Лисенка [6] та ДДПУ ім. І. Франка [16], а також системи закладів середньої ланки – ЛДМУ ім. С. Людкевича [11], ДДМУ ім. В. Барвінського [4], ССМШ-I ім. С. Крушельницької у Львові, УКіМ Львова та Самбора, Старосамбірська ДМШ), на які проектуються здобутки і напрацювання їх яскравих представників, засновників авторських шкіл: М. Оберюхтіна, А. Онуфрієнка, Е. Мантулева, та безпосередніх спадкоємців і продовжувачів цілісного комплексу багатовекторної творчої діяльності – С. Карася, А. Душного, Ю. Чумака, Я. Олексіва, що стимулюють поступ і збагачення традиції.

Цей комплекс характеризується:

– наявністю конкретних принципів підготовки в процесі роботи над програмою в цілому та специфічних закономірностей інтерпретації окремих композицій у передконцертний період;

– виокремленням провідних тенденцій репертуарної політики (орієнтація на академічний перекладний репертуар з особливою увагою до барокової літератури, засвоєння масиву новітньої оригінальної європейської та національної баянної літератури, послідовна робота над збагаченням концертного та дидактичного репертуару перекладною та оригінальною творчістю освіченими професійними баяністами-педагогами-композиторами з фаховою освітою;

– наукове осмислення традиційного блоку виконавських та педагогічних проблем (звукоутворення, міховедення, п'ятипальцевої аплікатури, інтерпретації класичного академічного фортепіанного та органного репертуару, аналіз баянних композиторських напрацювань та інтерпретаційних принципів виконавців регіону, краєзнавчі історичні та виконавські народно-інструментальні аспекти тощо) [7].

Львівську баянну школу відрізняє численне, широко представлене географічно, та масштабне за вагомістю представництво здобутків у виконавських конкурсах найвищих рівнів, її представники постають як учасники-переможці, члени та голови журі, а також як ініціатори конкурсно-фестивальних акцій та міжнародних мистецьких проєктів, у ході яких відбувається популяризація методико-педагогічних принципів, інтерпретаторських тенденцій та творчих напрацювань представників школи.

Діяльність школи демонструє наявність досягнень у сфері підготовки як виконавців-інтерпретаторів, які ведуть успішну концертно-гастрольну діяльність як у межах регіону, країни, так і на міжнародних теренах, фігурують серед ініціаторів та організаторів-керівників виконавських колективів, навчальних закладів, мистецьких проєктів. У її межах відбувається формування і розвиток дидактичних підходів у певному етнокультурному просторі (за Т. Бараном). Це досягається шляхом якісної багатоступеневої фахової підготовки, розбудови фахово-освітньої системи, досягнення тісної і результативної взаємодії усіх освітніх ланок. Провідними діячами педагогічної сфери здійснюється формування багажу методико-педагогічних напрацювань (формування дидактичних збірок, навчально-репертуарних посібників, підручничкової літератури, методичних рекомендацій та наукової розробки педагогічно-виконавських проблем), які стають константними в межах регіону з подальшим виходом на національний та міжнародний рівень. Підтвердженням їх практичної вартості і життєздатності є успішна, високореzультативна

педагогічна діяльність представників школи у навчальних закладах усіх освітніх ланок як у країні, так і за її межами [8].

У дидактичному і концертному доробку представників Львівської баянної школи широко представлено жанри перекладу світової класики (зокрема М. Лисенка, Д. Січинського, а також авторського перекладу), обробки, варіації, фантазії на теми українських народних пісень для баяна-акордеона соло, однорідних та мішаних ансамблів, оркестрів народних інструментів, а також акомпанементи до народних, масових та естрадних пісень, романсів та оперних номерів. У останні роки виокремлюється тенденція оркеструвань творів естрадного спрямування [21].

Серед цієї групи наявні взірці творчості регіональних митців (Б. Янівського, М. Колесси, С. Людкевича в т.ч. композиторів-баяністів А. Онуфрієнка, Я. Олексіва, В. Стецуна, В. Чумака, Ю. Пукшина).

Оригінальна творчість композиторів-баяністів відрізняється численно представленим компонентом фахової композиторської освіти (В. Балик, В. Власов, А. Онуфрієнко, А. Батршин – клас композиції А. Солтиса та А. Нікодимовича, М. Корчинський – класи С. Людкевича та М. Скорика, А. Нікіфорук – клас П. Гергелі, Я. Олексів – клас Б. Фроляк та М. Скорика та ін.) поряд з виконавською, що дало можливість майже не залучати до співпраці професійних фахівців композиторського цеху – представників інших інструментальних сфер (як це широко практикувалося у лоні Київської баянної школи). Незначний виняток складають твори для оркестру народних інструментів Д. Задора, С. Людкевича, М. Колесси.

До жанрових груп віднесемо танцювальні та програмні п'єси, циклічні композиції (танцювальні сюїти, цикли програмних мініатюр, моножанрові цикли, в т.ч. цикли етюдів), для баяна соло, баянних однорідних та мішаних ансамблів, для голосу з ансамблем чи оркестром народних інструментів, Концерт для баяна з фортепіано (оркестру), твори для солюючих академічних інструментів (скрипки, кларнета) з народним оркестром. Цілий напрям творчості складають дидактичні композиції (дитячі альбоми, сонатини, оркестрові мініатюри), орієнтовані на різні рівні етапів навчання та дидактичну зумовленість виконавського потенціалу. Твори львівських митців-баяністів увійшли до численних навчальних репертуарних збірок, фігурували і досі наявні у складі концертно-конкурсних програм національного та міжнародного рівня, дедалі активніше притягають до себе увагу інтерпретаторів та науковців-дослідників.

Дана школа виховала: низку професійних музикантів – лауреатів конкурсів найвищих рівнів (В. Голубничого, Я. Ковальчука, В. Балика,

В. Стецуна, Є. Дацину, І. Влаха, С. Максимова, С. Карася, М. Дмитришина, В. Пацюрківського, Л. Богуславця, Ю. Чумака, В. Янчака, Р. Капранова, Я. Олексіва, Н. Гатайло-Мазур, І. Сирватку, М. Паньківа, О. Кривозірку, Н. Федину, О. Волянського, Р. Стахніва, І. Онисіва, В. Муравського, В. Мицака, В. Бондаренка, О. Тудуя, Є. Коломійця, О. П'ятачука, В. Шафету, Г. Андрушко; низку однорідних ансамблів та оркестрів народних інструментів). Серед лауреатів найчисленніше представлені вихованці класів М. Оберюхтіна (1960–1970-ті рр., А. Онуфрієнка (1980-ті рр.), Д. Кужелєва, Є. Дацини, Е. Мантулева (1990-ті – поч. 2000-х рр.), в сучасності – Я. Ковальчука, С. Карася, А. Душного, ансамблеві колективи за участю чи під керівництвом Е. Мантулева, Ю. Чумака, С. Максимова, П. Рачинського [5].

Представниками Львівської баянної школи виведено на новітній методичний рівень справу формування та видання підручково-посібникової літератури, монографій, збірок наукових праць, методичних рекомендацій, довідникової літератури, редагування та анотування нотних видань. Багато з них отримують статус посібників, оскільки містять відомості про авторів, виконавців (якщо композиція є взірцем сталого репертуару колективу), а також музикознавчий аналіз та методичні рекомендації та інтерпретаційно-технічні поради, сформовані на підставі власної педагогічної практики. Збірки формуються з урахуванням педагогічних потреб і запитів, проблем просвітницького та мистецького характеру [2].

Представниками школи ведеться стабільна підготовка та ведення численних історико-музикознавчих телевізійних програм, анотування концертних акцій, авторських вечорів, концертів-презентацій, майстер-класів, спрямованих на популяризацію баянного мистецтва, його утвердження у сфері академічного інструменталізму, презентація та закріплення у виконавському репертуарі напрацювань регіональних діячів баянної творчості, її популяризація на національному та міжнародному рівні.

Масштабним є представництво випускників баянних класів навчальних закладів Львівщини у виконавських колективах та фахових музичних закладах України, вони фігурують у переліку педагогів Вищих музичних закладів Рівного, Кам'янця-Подільського, Києва, Одеси, Вінниці, Донецька, навчальних осередків початкової та середньої ланки Луцька, Тернополя, Житомира, Чернігова та багатьох інших міст.

За межами України розгорнули педагогічну та концертну діяльність учні класів М. Оберюхтіна – Нижньому Новгороді (В. Голубничий), в Хорватії (В. Балик), США (А. Батршин); А. Онуфрієнка – педагоги музичних училищ Л. Романова (Ульянівськ), В. Голуб'ятников (Вороніж),

вчитель ДМШ В. Лесняк (м. Гагри, Азербайджан), В. Марушко – соліст ансамблю Південної групи військ радянської армії (Угорщина), Г. Форназор – керівник ансамблю «Трійка» та Ж. Фучило – керівник ансамблю (Нью Джерсі, США), Л. Макієвець – соліст філармонії м. Сочі, Л. Феоктістова провадила педагогічну діяльність у Німеччині, І. Влах є педагогом Konzervatorium Jana Levoslava Bellu (Banska Bystrica Slovakia) [7].

Виконавці на баяні та акордеоні представляють здобутки регіональної школи на посадах солістів концертних організацій України та країн зарубіжжя: Пензенської, Чернівецької, Ялтинської, Астраханської, Житомирської Рівненської філармоній, Москонцерту, Ленконцерту, учасники численних виконавських колективів (сценічного духового оркестру Великого Театру у Москві, ініціатори та організатори мистецьких акцій та організацій (зокрема, Нижньогородського товариства української культури «Джерело»).

Львівська баянна школа наділена усім необхідним комплексом ознак та параметрів, необхідних для такої постуляції. Їй у повній мірі притаманні:

- етапність освітніх та мистецьких напрацювань регіонального спрямування, автономність специфіки;
- вагомість і спадкоємність у формуванні її традиції;
- наявність мережі осередків плекання баянно-акордеонного академічного мистецтва та наявної у них системи яскравих індивідуально-авторських шкіл зі спадкоємністю провідних векторів діяльності;
- комплексність реалізації;
- кількість, вагомість, стабільність здобутків та результативності на регіональному, національному та міжнародному рівнях;
- перспективність подальшого розвитку [6].

Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва є самостійною за значимістю регіональною виконавською школою. Результативність реалізації регіональної школи визначається за її внеском у національний та міжнародний загально-мистецький, виконавський і педагогічний, процеси. Цьому сприяють кількісний та якісний показники лауреатських звань вихованців на всьому протязі її функціонування, розмах і багатогранність концертно-гастрольної діяльності в Україні та за рубежом, участь у представницьких концертних та фестивальних акціях, організація конкурсних змагань на базі виконавсько-педагогічного потенціалу власного регіону, участь метрів школи у журі творчих змагань різних рівнів, наукове осмислення досягнень школи в цілому та її окремих представників, їх внесок у розвиток музичної науки, теорії виконавства, музикознавства, педагогіки, методики, дидактики тощо. Представники

школи беруть участь у міжнародній концертно-гастрольній діяльності, виступають учасниками та організаторами конкурсно-фестивального руху, здійснюють аудіозаписи, постають засновниками та керівниками мистецько-громадських заходів та інституцій. Методичні напрацювання школи демонструються у перебігу майстер-класів, літніх шкіл, знаходять своє відображення у публіцистиці, проблемних статтях, посібниках та збірках репертуарної та дидактичної літератури [2; 3; 5; 6; 7; 16; 17].

Висновки. Таким чином, цінність та вагомість напрацювань Львівської регіональної школи баянного мистецтва на національному й міжнародному рівнях та її функціонування як істотної складової української музичної культури є потужною органічною складовою української академічної школи гри на народних інструментах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басурманов А. Л. Баянное и аккордеонное искусство : справочник / А. Л. Басурманов – М. : Кифара, 2003. – 540 с.
2. Боженський А. Сьогодення Львівської школи народно-інструментального мистецтва / А. Боженський // Крымские диалоги : культура, искусство, образование. – Симферополь : НИЦ КИПУ, 2011. – Вып. 5. – С. 39–41.
3. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах. (українська академічна школа) : підруч. [для вищ. та серед. муз. навч. закл.] / М. Давидов. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. – 592 с.
4. Дрогобицькому державному музичному училищу імені Василя Барвінського – 60. – Дрогобич : Коло, 2005. – 80 с.
5. Душний А., Пиц Б. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва : довідник / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – 216 с.
6. Кужелев Д. Кафедра народних інструментів / Д. Кужелев // Сторінки історії Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка. – Львів : СПОЛОМ, 2003. – С. 179–189.
7. Кундис Р. До питання Львівської школи баянно-акордеонного мистецтва з позицій типологічних ознак регіональної виконавської школи / Р. Кундис // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. праць : наук. записки Рівненського держ. гуманітарного універ. у 2-х т. – Рівне : РДГУ, 2011. – Вип. 17. – Т. 1. – С. 220–225.
8. Кундис Р. Представники Львівської баянної школи в контексті національного та міжнародного виконавства та педагогіки / Р. Кундис // Музикознавчі студії інституту мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки та Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: зб. наук. пр. / [упор. О. І. Коменда]. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – Вип. 8 – С. 58 – 68.
9. Львівська баянна школа та її видатні представники (70-річчю від дня народження А. Онуфрієнка присвячується) : зб. мат. наук.-практ. конф. / [упоряд. А. Душний, С. Карась, І. Фрайт]. – Дрогобич : Коло, 2005. – 148 с.

10. Львівська баянна школа та її видатні представники. Михайлу Оберюхтіну присвячується : зб. мат. міжн. наук.-практ. конф. / [ред.-упоряд. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц]. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 160 с.
11. Львівське державне музичне училище імені Станіслава Людкевича. Сторінки історії / [ред. упор. Н. Пузанкова]. – Львів : ТеРус, 2009. – 216 с.
12. Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть : зб. мат. міжн. наук.-практ. конф. (ДДПУ ім. І. Франка, 25. 03. 07, м. Дрогобич) / [ред.-упоряд. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц]. – Дрогобич : Посвіт, 2007. – 264 с.
13. Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть : зб. мат. II-ї міжн. наук.-практ. конф. (Дрогобич, ДДМУ ім. В. Барвінського, 25.03.09) / [ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц, С. Карась]. – Дрогобич : Посвіт, 2009. – 128 с.
14. Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть : зб. мат. III-ї Всеукр. наук.-практ. конф. (Дрогобич, ДДПУ ім. І. Франка, 19.03.10) / [ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц]. – Дрогобич : Посвіт, 2010. – 108 с.
15. Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть : зб. мат. V-ї Всеукр. наук.-практ. конф. (ДДМУ ім. В. Барвінського, 22.03.12, м. Дрогобич) / [ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц]. – Дрогобич : Посвіт, 2012. – 120 с.
16. Пиц Б., Душний А. Кафедра музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка : Науково-історичний довідник / [гол. ред. І. Фрайт]. – Дрогобич : Посвіт, 2011. – 196 с.
17. Пиц Б., Душний А. Науково-мистецький проект «Львівська баянно-акордеонна школа» в контексті баянно-акордеонного руху Західної України / Б. Пиц, А. Душний // Музикознавчі студії інституту мистецтв Волинського Національного університету імені Лесі Українки та Національної музичної академії України ім. П. Чайковського : зб. наук. пр. // [упор. О. І. Коменда]. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – Вип. 8. – С.47–58.
18. Семешко А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть : довідник / А. Семешко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 244 с.
19. Сташевський А. Нариси з історії української музики для баяна : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. мист. і освіти / Андрій Сташевський. – Луганськ : Поліграфресурс, 2006. – 152 с.
20. Творчість композиторів України для народних інструментів : зб. мат. наук.-практ. конф. (Львів, ЛДМА ім. М.Лисенка, 10.04.2006) / [ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц, С. Карась]. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – 116 с.
21. Шафета В. Внесок керівників ансамблів народних інструментів Львівщини у виконавський репертуар, музичну науку і публіцистику / В. Шафета // Наукові записки Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство. – 2010. – № 1. – С. 110–114.
22. IV-а Всеукраїнська «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики» та IV-а міжнародна «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ-ХХІ століть» науково-практичні конференції (ДДПУ ім. І. Франка, 30.04. – 02.05.2011, м. Дрогобич) : зб. мат. та тез / [ред.-упор. А. Душний, Б. Пиц]. – Дрогобич : Посвіт, 2011. – 236 с.